

مقایسه ۱۱ رقم از انارهای تجارتي استان یزد از نظر آفتاب سوختگی میوه

منصور شاکری، فرهاد دهقانی^۱

۱- اعضاء هیئت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی یزد

انار بومی ایران بوده و در حال حاضر کشور ما با داشتن قریب ۶۰۰۰۰ هکتار باغات انار و تولید حدود ۶۶۵۰۰۰ تن میوه، بزرگترین تولید کننده و صادر کننده انار دنیا است. ذخائر غنی ژنتیکی از ارقام مختلف

انار از دیگر توانمندیهای کشور در این زمینه محسوب می‌گردد. این در حالی است که انار کاران ما هر ساله از ناحیه آفات، بیماریها و عوامل نامساعد اقلیمی متحمل خسارت فراوان می‌گردند. بمنظور بهره‌گیری از این پتانسیل ارزنده و با هدف انتخاب رقم یا ارقامی با کیفیت و عملکرد مطلوب و حساسیت کمتر به آفات، امراض و عوارض اکولوژیکی، از سال ۱۳۸۰ و بمدت چهار سال، ۱۱ رقم از انارهای تجارتهای استان یزد در قالب طرح بلوکهای کامل تصادفی و در ۴ تکرار در ایستگاه مرکز تحقیقات کشاورزی یزد مورد مقایسه قرار گرفت. آفتاب سوختگی میوه از جمله صفات مورد بررسی در این طرح بود. این عارضه اکولوژیکی باعث خسارت کمی و کیفی روی میوه انار گشته و از بازارپسندی آن بشدت می‌کاهد. انار شهواردانه سفید، اصفهانی دانه قرمز، آبانماهی، اصفهانی دانه سیاه، گبری دانه سیاه، زاغ، شهواردانه قرمز، تبولرز، طوق گردن، نفتی و گرج نفتی یازده رقم مورد آزمایش در این طرح را تشکیل می‌دادند. براساس آنالیز نتایج ۴ ساله اختلاف ارقام و همچنین اختلاف سال در سطح احتمال ۱٪ معنی‌دار می‌باشد. در گروه‌بندی میانگین‌ها هم انار شهواردانه سفید با متوسط ۴۱/۴۰ درصد سوختگی در صدر قرار گرفت و رقم گبری دانه سیاه با ۱/۳۸ درصد آفتاب سوختگی، مقاوم‌ترین رقم در بین ارقام مورد آزمایش بود. انار گبری دانه سیاه نسبت به ترکیدگی میوه نیز مقاوم بوده و از بازارپسندی خوبی هم برخوردار است، اما به کرم گلوگاه بسیار حساس می‌باشد. انارهای شهواردانه قرمز، آبانماهی، طوق گردن و اصفهانی دانه سیاه، دومین گروه از ارقام مقاوم به آفتاب سوختگی را تشکیل دادند. در مجموع انار اصفهانی دانه سیاه بدلیل عملکرد و بازارپسندی مطلوب، مقاومت قابل توجه به کرم گلوگاه و مقاومت نسبی به آفتاب سوختگی میوه، بعنوان رقم انتخابی معرفی می‌گردد. براساس گروه‌بندی میانگین سال، سالهای اول (۱۳۸۰)، دوم (۱۳۸۱) و چهارم (۱۳۸۳) یک گروه و سال ۱۳۸۲ با میانگین آلودگی کمتر بتنهایی یک گروه را تشکیل می‌دهد. بررسی داده‌های هواشناسی نشان می‌دهد که سال ۸۲ در مقایسه با دیگر سالهای اجرای طرح دارای ساعات آفتابی کمتر و متوسط رطوبت نسبی بالاتری در فصل تابستان است و احتمالاً این دو فاکتور عامل تأثیرگذار در کاهش درصد آفتاب سوختگی میوه در این سال بوده‌است.